

NOVÁ FORMA OBCHODNEJ SPOLOČNOSTI V SLOVENSKEJ PRÁVNEJ ÚPRAVE

A NEW FORM OF COMPANY IN THE SLOVAK LEGISLATION

Milan ŠMÁTRALA

Kristína KRÁLIKOVÁ

Abstrakt: Jednoduchá spoločnosť na akcie (ďalej len j.s.a.“) je novou formou obchodnej spoločnosti introdukovanou do slovenského právneho poriadku. V príspevku sa analyzuje právnu úpravu jednoduchej spoločnosti na akcie, ako moderného hybridu obchodných spoločností kapitálového typu na slovenskom podnikateľskom trhu. Autori reflektujú aktuálne spoločenské dianie v oblasti vývoja obchodných spoločností cez problematiku založenia a vzniku j.s.a., jej vnútornej organizačnej štruktúry, akciových operácií a zrušenia i zániku.

Kľúčové slová: jednoduchá spoločnosť na akcie, akcia, akcia pre zamestnancov, zakladateľská zmluva, zakladateľská listina, orgány spoločnosti, register akcionárov

Abstract: Easy company for the shares (hereinafter referred to as "j.s.a.") is a new form of the company introdukovanou in the Slovak legal order. In the paper analyses the legislation easy company for the shares, as a modern trading companies on the Slovak market, the hybrid capital type business. The author's reflects current social life in the area of development of companies over the issue of the establishment and formation of the j.s.a. and its internal organisational structure, equity operations and cancellation and demise.

Keywords: easy company to action, action, action for staff, memorandum, letter formation, the authorities of the company register of shareholders

***

Dňa 12. novembra 2015 Národná rada Slovenskej republiky schválila zákon č. 389/2015 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 513/1991 Zb. Obchodný zákonník (ďalej len „OZ“) v znení neskorších predpisov a ktorým sa menia a dopĺňajú ďalšie zákony.¹ Prijatím tohto zákona sa vytvoril priestor pre zjednodušenie administratívnej a finančnej náročnosti zakladania spoločnosti a uľahčenie podnikania malých a stredných foriem obchodných spoločností kapitálového typu. Leitmotívom prijatia tejto zákonnej úpravy je

---

¹ Ide o zákon č. 566/2001 Z. z. o cenných papieroch a investičných službách a o zmene a doplnení niektorých zákonov, o zákon č. 530/2003 Z. z. o obchodnom registri a o zmene a doplnení niektorých zákonov, c, zákon č. 595/2003 Z. z. o dani z príjmov v znení neskorších predpisov, zákon č. 5/2004 Z. z. o službách zamestnanosti a o zmene a doplnení niektorých zákonov, zákon č. 7/2005 Z. z. o konkurze a reštrukturalizácii a o zmene a doplnení niektorých zákonov, zákon č. 561/2007 Z. z. o investičnej pomoci a o zmene a doplnení niektorých zákonov, zákon č. 129/2010 Z. z. o spotrebiteľských úveroch a o iných úveroch a pôžičkách pre spotrebiteľov a o zmene a doplnení niektorých zákonov

podpora start-upov, t. j. začínajúcich podnikateľov bez základného imania, ale s reálnym inovačným potenciálom i rastovou perspektívou v podnikateľskom prostredí.

Zákon č. 389/2015 Z. z. vychádza z uznesenia vlády Slovenskej republiky (ďalej len „SR“) č. 191/2014 bod C. 11, ktoré obsahuje novú koncepciu kapitálového trhu a bolo súčasťou Koncepcie pre podporu start-upov a rozvoj start-upového ekosystému v SR, ktorú vláda SR schválila dňa 10. júna 2015 uznesením č. 307/2015 (časť 5, riešenie III.). Hlavným motívom predloženia návrhu tohto zákona bolo kreovanie novej formy obchodnej spoločnosti zabezpečujúcej rizikové investovanie do obchodných spoločností. Snahou štátu je zabezpečenie optimalizácie súčinnosti zakladateľov start-upov a investorov tak, aby boli odstránené resp. minimalizované negatíva vyplývajúce z právnej regulácie, ekonomickej podstaty a aplikačnej praxe existujúcich obchodných spoločností kapitálového typu. V prípade spoločnosti s ručením obmedzeným (ďalej len „s.r.o.“) je to najmä nízka flexibilita nastavenia vnútorných a vonkajších vzťahov i požiadavka minimálneho vkladu spoločníka do bázy základného imania s.r.o. V prípade akciovej spoločnosti (ďalej len „a.s.“) je to predovšetkým povinnosť „zložiť“ vysokú minimálnu výšku základného imania. Napriek tomu, že sa pri novej obchodnej spoločnosti použijú primerane ustanovenia OZ upravujúce akciovú spoločnosť, je potrebné mať na pamäti, že jednoduchá spoločnosť na akcie (ďalej len „j.s.a.“) nie je žiadnym subordinovaným subsystémom akciovej spoločnosti, ale skutočne novou formou súkromnej akciovej spoločnosti hybridného typu.

V druhej časti OZ „Obchodné spoločnosti a družstvo“ bol predmetnou novelou v jej prvej časti doplnený šiesty diel o j.s.a. Podľa ustanovenia § 220h: „*Jednoduchá spoločnosť na akcie je spoločnosť, ktorej základné imanie je rozvrhnuté na určitý počet akcií s určitou menovitou hodnotou.*“² Zhodne s pôvodným znením ustanovenia § 200 OZ je upravené aj ručenie spoločnosti za svoje záväzky, a to celým svojím majetkom, pričom akcionári za záväzky spoločnosti neručia. Zmena nastala prirodzene aj pri označovaní právnej formy spoločnosti, spravidla skratkou „j.s.a.“.

Spoločnosť môže založiť jedna osoba alebo viac osôb a jej základné imanie, teda základné imanie spoločnosti, musí byť najmenej jedno (1) euro, pričom najmenšia hodnota akcie predstavuje jeden (1) cent. Veľmi dôležitá je novou právnou reguláciou vytvorená redukcia spôsobov založenia j.s.a., a to iba simultánnym spôsobom. T. j. vylúčená je možnosť zakladať spoločnosť sukcesívnym spôsobom, čiže postupne na základe výzvy na upisovanie akcií. Zákon zároveň pripúšťa iba upísanie celej hodnoty základného imania a splatenie všetkých vkladov pred vznikom spoločnosti.

Spoločnosť je možné založiť zakladateľskou zmluvou alebo zakladateľskou listinou v prípade jedného zakladateľa, a to formou notárskej zápisnice o právnom úkone. Obidva tieto zakladateľské dokumenty musia obligatórne obsahovať nasledujúce náležitosti:

1. obchodné meno, sídlo a predmet činnosti;
2. navrhované základné imanie;
3. počet akcií, ich menovitú hodnotu a názov akcie;

---

² Zákon č. 513/1991 Zb., § 220h, ods. 1

4. emisný kurz akcií;
5. počet akcií upísaných zakladateľmi;
6. určenie predmetu nepenažného vkladu a sumy, ktorou sa započítava do plnenia emisného kurzu akcií;
7. určenie správcu vkladov;
8. rozhodnutie o založení spoločnosti;
9. rozhodnutie o schválení stanov spoločnosti;
10. rozhodnutie o členoch orgánov spoločnosti, ktorých volí valné zhromaždenie;

Integrálnou súčasťou zakladateľského dokumentu sú stanovky spoločnosti, ktoré obsahujú okrem náležitostí stanovených v § 173, ods. 1 OZ aj „označenie vydávaných druhov akcií, určenie obsahu práv spojených s jednotlivými druhmi akcií a spôsob ich výkonu.“³

Nová spoločnosť si kreuje svoje orgány z ktorých dva – valné zhromaždenie a predstavenstvo - sú obligatórne a jeden – dozorná rada - je orgán fakultatívny. Najvyšším orgánom j.s.a. je valné zhromaždenie na činnosť ktorého sa primerane vzťahujú ustanovenia OZ upravujúce právny režim akciovej spoločnosti. Rozhodovanie valného zhromaždenia sa uskutočňuje priamo na jeho schôdzi alebo prostredníctvom hlasovania „per rollam“, čo znamená, že zákon nevyžaduje zasadanie valného zhromaždenia pre legitimitu jeho rozhodovania, ale umožňuje rozhodnúť na základe návrhu rozhodnutia, ktorý je sprístupnený všetkým akcionárom. V prípade, že akcionár do lehoty na doručenie jeho vyjadrenia (t.j. 30 dní) nedoručí súhlasné stanovisko k návrhu rozhodnutia, právne relevantne sa predpokladá (má sa zato), že s návrhom rozhodnutia nesúhlasí.

Druhým, výkonným orgánom tejto novej formy obchodnej spoločnosti je jej predstavenstvo. „Predstavenstvo je štatutárnym orgánom spoločnosti, ktorý riadi činnosť spoločnosti a koná v jej mene.“⁴ Pokiaľ nie je v stanovách určené inak, „je oprávnený konať v mene spoločnosti každý člen predstavenstva.“⁵ Z hľadiska transparentnosti výkonu práv člena predstavenstva je veľmi dôležité, že sa jeho členovia a spôsob akým konajú v mene spoločnosti zapisujú do obchodného registra.

Tretím orgánom spoločnosti, ktorý sa však na rozdiel od akciovej spoločnosti zriaďuje fakultatívne, je dozorná rada. Jej úlohou je dozerať na výkon pôsobnosti predstavenstva a podnikateľské aktivity spoločnosti. Jej členov volí a odvoláva valné zhromaždenie.

I v prípade j.s.a. je možné navyšovať resp. znižovať základné imanie, avšak zvýšenie základného imania upísaním nových akcií na základe verejnej výzvy je neprípustné a zníženie možno uskutočniť i mimo aplikácie ustanovenia § 211, ods. 1 OZ, pokiaľ to stanovky pripúšťajú a vtedy „sa na prijatie rozhodnutia o znížení základného imania vyžaduje dvojtretinová väčšina všetkých akcionárov bez ohľadu na druh akcií.“⁶ Teda, kvalifikovaná väčšina.

---

³ Zákon č. 389/2015 Z. z., § 220v, ods. 1

⁴ Zákon č. 389/2015 Z. z., § 220zc, ods. 1

⁵ Tamtiež

⁶ Tamtiež, § 220zg

Azda najväčší priestor venovala novela zákona ustanoveniam o akciách na ktorých spočíva samotná idea novej j.s.a. Tak predovšetkým „*akcie spoločnosti môžu mať len zaknihovanú podobu a môžu znieť len na meno.*“⁷ Tu možno registrovať zásadný rozdiel v právnej úprave akciovej spoločnosti podľa OZ.⁸ Akcia vyjadruje právo akcionára podieľať sa na riadení spoločnosti, na zisku či likvidačnom zostatku. Menovitá hodnota sa v zmysle zakladateľskej zmluvy, resp. listiny alebo stanov spoločnosti vyjadruje v eurocentoch resp. v kombinácii eur a eurocentov.

Spoločnosť vydáva dva druhy akcií, a to kmeňové akcie, a akcie s osobitnými právami, pričom osobitné práva spočívajú predovšetkým v určení rozsahu nároku na podiel zo zisku alebo likvidačného zostatku, v určení počtu hlasov akcionára, ktorý vyjadruje pomer menovitej hodnoty akcií k výške základného imania a v určení rozsahu práv na poskytovanie informácií o spoločnosti.

Stanovami je možné obmedziť alebo vylúčiť prevoditeľnosť akcií i vylúčenie práva požadovať odkúpenie akcií spoločnosťou. Zákon upravuje vydanie akcií pre zamestnancov a iné fyzické osoby vykonávajúce činnosť pre spoločnosť.

V rámci dohody akcionárov podľa ustanovenia § 66c, ktorá je obsahom akcionárskej zmluvy, môže akcionár dohodnúť

- právo pridať sa k prevodu akcií (tag – along);
- právo požadovať prevod akcií (drag – along);
- právo požadovať nadobudnutie akcií (shootout).

Právo pridať sa k prevodu akcií oprávňuje akcionára previesť svoje akcie spolu s akciami iného akcionára.

Právo požadovať prevod akcií predstavuje oprávnenie akcionára žiadať od iného akcionára, aby súčasne s prevodom akcií oprávneného bol uskutočnený prevod akcií iného akcionára na tretiu osobu.

Právo požadovať nadobudnutie akcií znamená, že oprávnený akcionár má právo určiť cenu jednej akcie a následne požadovať od iného akcionára, aby na neho previedol akcie za danú cenu.

Dôležitou úlohou tejto formy obchodnej spoločnosti je zabezpečenie vedenia registra akcionárov, ktorý predstavuje „*zoznam zákonom ustanovených údajov o zákonom ustanovených osobách (ďalej len „zapísaná osoba“) a o skutočnostiach, ktoré sa týkajú jednoduchej spoločnosti na akcie (ďalej len „register akcionárov“). Údaje zapísané v registri akcionárov (ďalej len „zapísané údaje“) sa okrem rodného čísla akcionára zverejňujú.*“⁹

Zabezpečenie vedenia registra akcionárov, jeho aktualizáciu a zverejňovanie dostupných údajov je zverené centrálnemu depozitáru majúcemu svoje webové sídlo. Register obsahuje aj práva akcionárov pridať sa k prevodu akcií, a to v osobitnej evidencii akcií, ďalej

⁷ Tamtiež, § 2201, ods. 1

⁸ Porovnaj § 154 a 155 OZ s § 220i zákona č. 389/2015 Z. z.

⁹ Zákon č. 389/2015 Z. z., § 107d, ods. 1

obsahuje právo požadovať prevod akcií a nakoniec i register prevodu akcií zapísaných v registri práv požadovať prevod akcií. Údaje o akciách vydaných j.s.a. vedie centrálny depozitár cenných papierov na účte majiteľa alebo na klientskom účte člena.

Spoločnosť možno zrušiť zo všeobecných dôvodov upravených v § 68 OZ, okrem nich sa spoločnosť ruší rozhodnutím súdu v prípade, ak akcionári sa zrušenia na súde domáhajú a ustanovujú túto možnosť základné dokumenty alebo stanovky spoločnosti alebo z iných dôvodov uvedených v zakladajúcej zmluve, zakladajúcej listine alebo v stanovách. Spoločnosť môže vzniknúť splynutím alebo zlúčením s akciovou spoločnosťou, pričom j.s.a. zaniká a jej imanie prechádza na akciovú spoločnosť. ***J.s.a. môže zmeniť svoju právnu formu len na akciovú spoločnosť, pričom zákon nepripúšťa opačný proces, t. j. zmenu právnej formy obchodnej spoločnosti iného druhu alebo družstva na j.s.a.***

Pri rekapitulácii základných aspektov j.s.a. si dovoľíme podať ucelený prehľad o zásadných zmenách, ktoré nový zákon č. 389/2015 Z. z. prináša do slovenskej právnej úpravy obchodných spoločností:

- vzniká nová hybridná právna forma obchodnej spoločnosti kapitálového typu;
- prináša podporu začínajúcim malým a stredným podnikom – startupom – majúcich vysoký inovačný a rastový potenciál;
- nepripúšťa možnosť sukcesívneho (postupného) založenia spoločnosti na základe výzvy na upisovanie akcií;
- akcie môžu mať podobu iba zaknihovaného cenného papiera;
- akcie môžu znieť iba na meno a nie aj na doručiteľa;
- zákon pripúšťa iba dva druhy akcií a to kmeňové alebo akcie na osobitné práva;
- zriaďuje sa osobitný verejný register akcionárov j.s.a. a register práv akcionára;
- akcionári môžu akcionárskou zmluvou dohodnúť nové formy práv akcionára;
- dozorná rada spoločnosti je iba fakultatívny orgán a nie obligatórny;
- zrušenie j.s.a. možno uskutočniť nielen z taxatívne uvedených dôvodov (§ 68 OZ), ale aj z dôvodov zakotvených v zakladateľskej zmluve, zakladateľskej listine alebo stanovách spoločnosti.

Z uvedenej právnej úpravy vyplýva reálne očakávanie skvalitnenia podnikateľského prostredia a dôvodný optimizmus, že zvýši aktivity domácich i zahraničných investorov a bude minimalizovať podnikateľské riziko najmä začínajúcich podnikateľov.

Literatúra: • zákon č. 513/1991 Zb. Obchodný zákonník

- zákon č. 389/2015 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 513/1991 Zb.

Obchodný zákonník

- Dôvodová správa k zákonu č. 389/2015 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 513/1991 Zb. Obchodný zákonník